

3. lecke

haderejének korlátozását teszi lehetővé!

Többlépéses taktikák

KÖTÉS ÉS NYÁRSALÁS

Előzőekben ismerkedtünk az alaptaktikai motívumokkal, amelyek kiinduló ötletet jelenthetnek a játszmánkban egy-egy taktikai lehetőség felismerésében. A kombinációs témák tanulmányozása, a taktikai feladványok önálló megoldása segítségünkre van abban, hogy felismerjük azokat a *célpontokat*, amelyek kihasználásával anyagi előnyt szerezhethünk.

Ebben a leckében azokat a többlépéses kombinációs motívumokat fogjuk vizsgálni, amelyek egy-egy tipikus gyengeség kihasználását teszik lehetővé. Felvetődik a kérdés, hogyan ismerhetjük fel ezeket a taktikai lehetőségeket, majd a játszmánkban? Amikor nem egy ábraállást látunk a könyvünkben, amely alá az van írva, hogy világos (sötét) indul és nyer, vagy éppen döntetlent ér el. Mikor kell keresnünk a kombinációs megoldást?

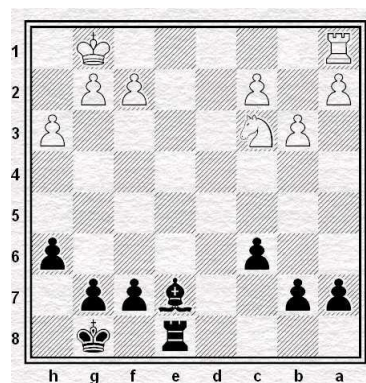
Ahhoz, hogy ezt a "taktikai érzéket" kifejlesszük magunkban, milyen edzésmódszert válasszunk?

Ezeknek a kérdéseknek a megválaszolása lesz a feladata ennek a leckének és a további taktikai témakörök tárgyalása során is. Ismerkedjünk meg elsőként egy alapvető motívummal, amely az anyagi előnyszerzés mellett, az ellenfél

A kötés témája rendkívül nagy gyakorlati jelentőséggel bír és szerteágazó, alapos ismereteket kíván. Elsőként vizsgáljuk meg a legegyszerűbb formáit, amelyek két fontos csoportot alkotnak.

A *relatív kötés* tulajdonképpen nagyon hasonló a nyárs motívumhoz, a különbség, hogy míg a nyársalásnál a nagyobb értékű figurát támadjuk közvetlenül, addig mint azt az 1. ábra mutatja, a relatív kötés esetén a kisebb értékű báb áll a direkt támadásban és ellépése a mögötte lévő értékebb figura elvesztését jelentheti.

1. ábra

Sötét lép!

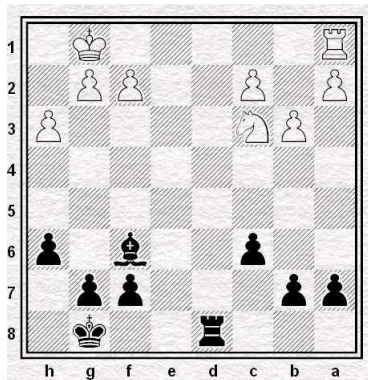
1... Fe7-f6!

A futó kötés hoz létre és ezzel lenyeri a huszárt, hiszen a mögötte lévő bástya értékebb báb.

Érdekes megfigyelní, hogy elegendő a sötét bástyát egyetlen

mezővel arrébb helyezzünk (2.ábra) és máris lehetőség adódik világosnak a menekülésre, az anyagi hátrány elkerülésére. Hogyan?

2.ábra

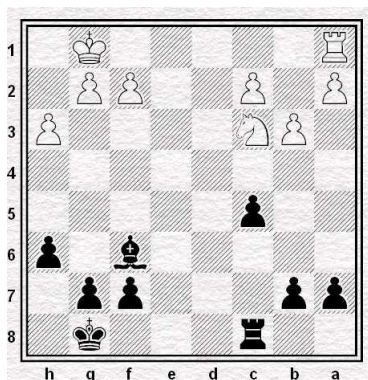

Világos lép!

Világos ellentámadása tempónyerést jelent, az 2. Bd1! lépéssel elkerülheti az anyagi hátrányt. Ezt az ügyes ellencsapást a "védetlen" d8 bástya pozíció teszi lehetővé.

A relatív kötés esetén gyakoribb, hogy maga a lekötött báb tud ellenfenyegetéssel szabadulni a kötésből. Ezt mutatja a következő példánk.

3.ábra

Világos lép!

A kötés másik, veszélyesebb formája az *abszolút kötés*, amikor a kötésünk végén a király áll. Ez esetben az előbb látott taktikai megoldás, az ellenjáttékkal történő szabadulás nem lehetséges.

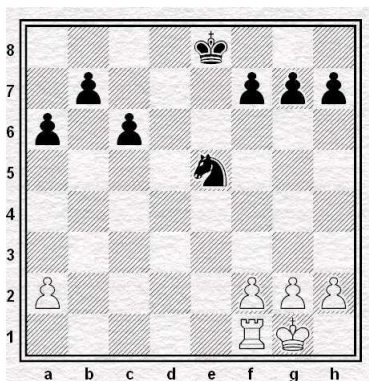
A teljeskötés fegyvere

Az abszolút, vagy más néven teljes kötés, az alábbi miatt számít veszélyes fegyvernek.

1. Csökkentheted a lekötött figura mozgását, ezzel egy jó időre, az értékét is.
2. A lekötött figura védekező hatása lecsökken vagy teljesen elveszik. "*A lekötött báb nem véd, nem támad!*"
3. Növelheted a nyomást a lekötött figura elleni támadással, a kötés fokozásával, ami akár anyagi előnyszerzést is lehetővé tehet.

Vizsgáljuk meg néhány példán keresztül a kötés motívumát, a fenti elveket a gyakorlatban! Elsőként az **abszolút kötést** és a kötés fokozását látjuk.

4.ábra

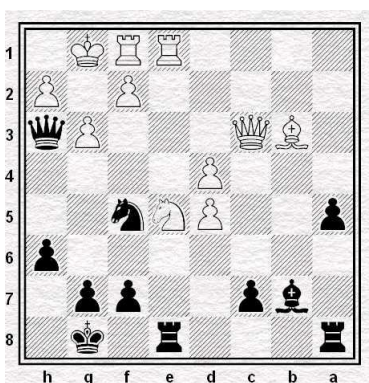
Világos lép!

Világos 1. Be1 lépéssel kötést hoz létre, sötét 1... f6 védőlépésére, pedig a **kötés fokozása** 2.f4! a kötésben lévő figura lenyérését jelenti. Egyszerű és hatásos!

A kötésben lévő figura **hatásvesztését** láthatjuk a következő példában.

5.ábra

Morozevich – Adams
Hollandia, 2001

Sötét lép!

Hol van itt a kötés?

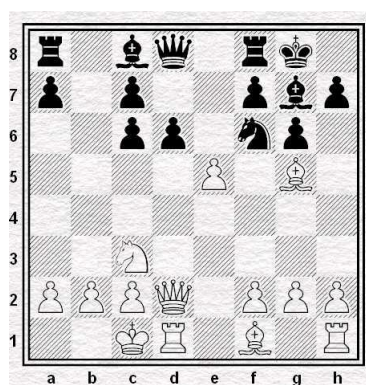
Ha egy kicsit alaposabban megvizsgáljuk a hadállást, rájöhetünk, hogy a világos vezér védtelen, ezért a g3 gyalog kötésben áll. Sötét vezére már beférkőzött a világos király közvetlen közelébe, de kell egy kis erősítés!

1... Hf5-h4!

Világos természetesen feladta a játszmát!

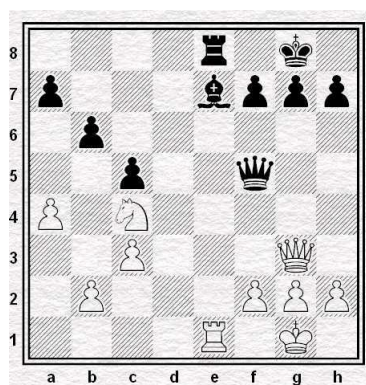
Különösen kellemetlen helyzet (6.ábra) ha egyszerre **két kötés** bénítja meg a sötét haderőt.

6.ábra

A következő példánk is a *látszólagos védelem* témáját mutatja be.

7.ábra

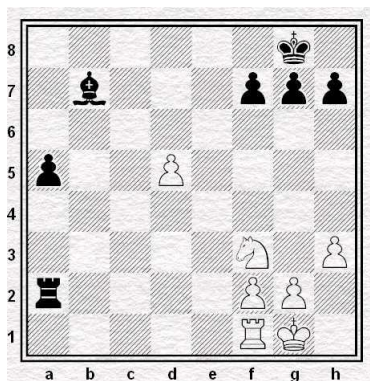

Világos lép!

A d6 mezőt látszólag védi a sötét futó, ám az "e" vonali kötés miatt világos kihasználhatja a futó hatásvesztését.

1. Hc4 – d6!

8.ábra

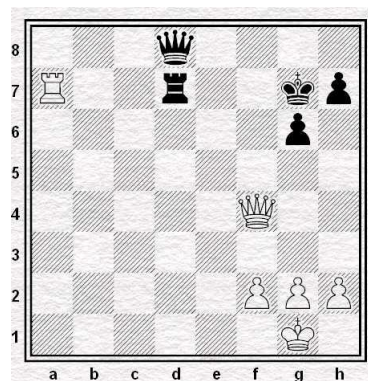
Világos lép!

Ebben a példában, világos **1.Bb1!** lépéssel kellemetlenül kombinálhatja a fenyegetéseit. Kihaszználja sötét alapsori gyengeségét, így nem léphet el egykönnyen a futó a fenyegető Bb8 sakk és matt miatt. Tehát a b7 futó, lényegében kötésben van. Ezt a motívumot az angol "Situational pin" néven ismeri, magyarul talán szerencsésebb *feltételes kötésként* fordítani. Nézzük, hogyan alakulna most a játék, ha sötét 1... Fc8 lépéssel védekezik! Természetesen 2.Bb8 következne és 2... Bc2-re a 3. d6! gyalog előre nyomulás a kötés fokozását jelentő 4.d7 fenyegetéssel gyorsan eldönti a csatát.

KERESZTKÖTÉS

A kötés kombinációk egyik leglátványosabb formája a **keresztkötés**.

9.ábra

Világos lép!

Sötét hetedik sora nyitott, ami a nehéztiszt végjátékokban végzetes gyengeség. A nehéz hadállásban a világos bástya a7 betörését sötét a Bd7 védőlépéssel igyekezett hárítani, ám most egy váratlan sakk azonnal eldönti a küzdelmet.

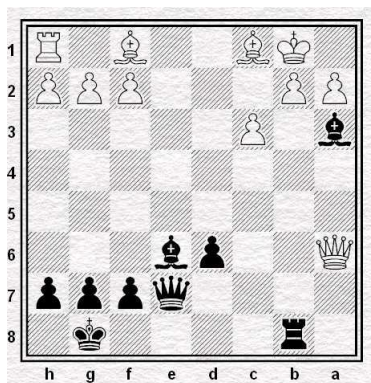
1. Vf4 – d4+!!

Ezzel a látványos lépéssel a kötésben álló bástya *hatásvesztését* használja ki a támadó. Érdekes lenne a motívum akkor is, ha a világos vezér g3-on állna. Ugyanis **1. Ve5+!** -ra (hiba lenne 1. Vd6? vagy 1.Vd3? mert mindkét esetben sötét adja a vezért 1...Bxa7! lépéssel, kihasználva a világos király alapsori problémáját.) **1... Kf7 2.Vd5+ Ke7** után világos gyalogvégjátéokra egyszerűsíthet **3.Vxd7 Vxd7 4.Bxd7** után, ahol a nyerés levezetését a későbbiekben a gyalogvégjátékok anyagi előnnyel témakörnél tárgyalni fogjuk.

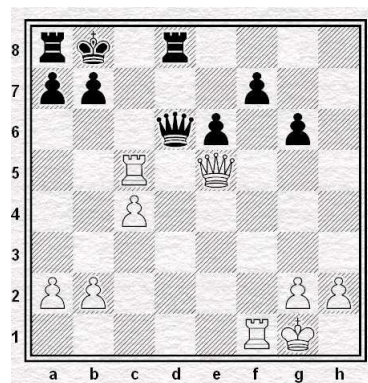
A keresztkötés egy másik, átlós formáját tanulmányozhatjuk a következő gyakorlati játszmaiban.

10.ábra

Halosar - Poschauko
Graz, 1941

Sötét lép!

Világos lép!

Világos - két gyalogelőnye ellenére - gondban van, mert támadják a királyát és tetejében a fejlődésben is lemaradt.

Ellenfele lendületesen folytatta a támadást, következett a természetes;

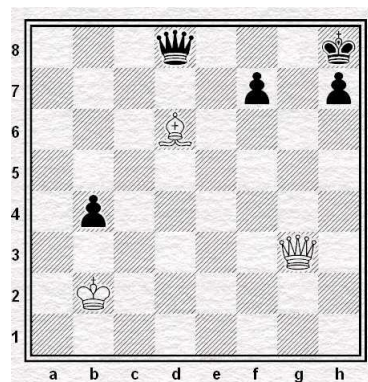
1... Fe6-f5+! 2. Ff1 – d3

13.lecke

Veszít, de nem igen volt más, miután 2.Ka1-re Ve4 után a Vb1 mattot nehéz védeni. A győzelemhez világosnak most viszont meg kell találni egy fontos lépést!

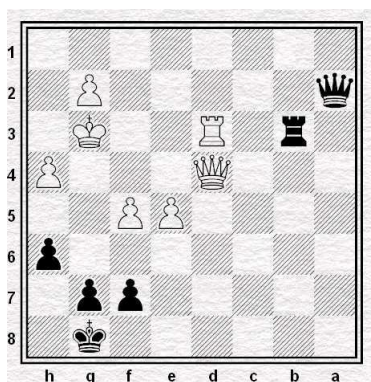
2... Ve7-e2!! Ez a kulcslépés! Világos feladta!

Gyakorló feladatok

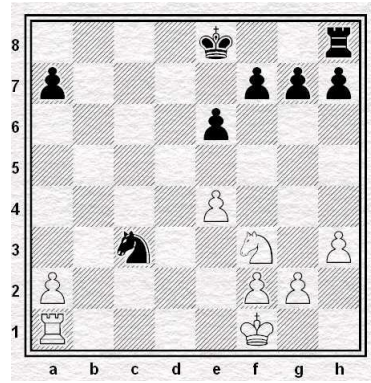
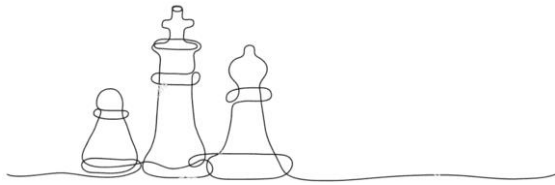
Világos nyer!

11.ábra

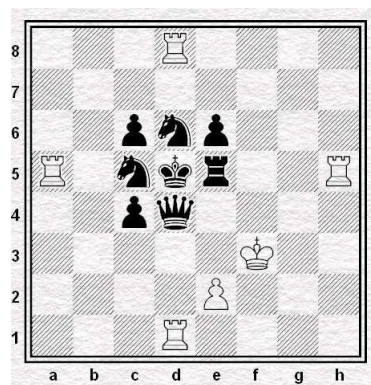

Sötét lép!

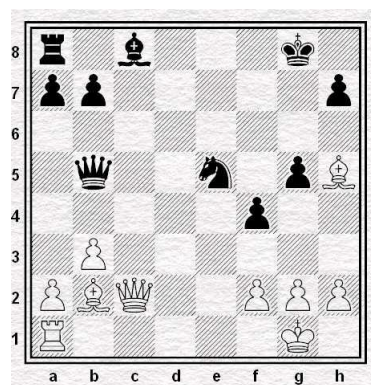
12.ábra

3.

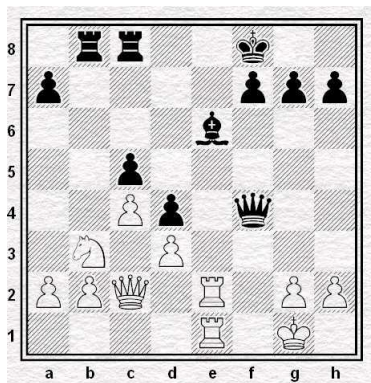
4.

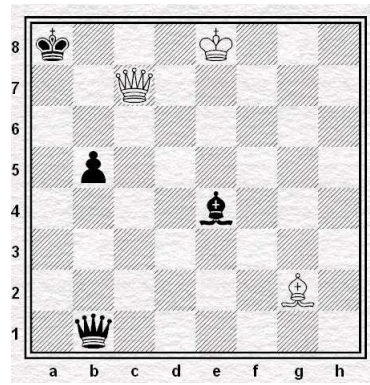
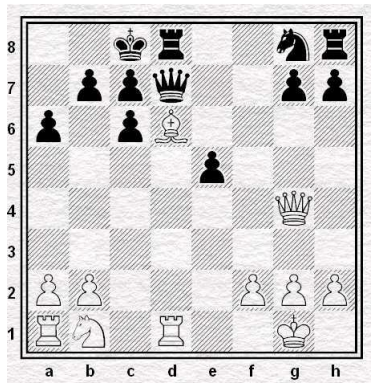
5.

TESZT-3/A

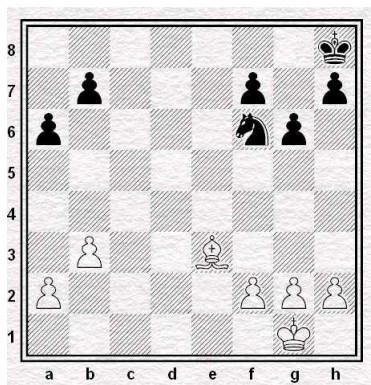
1.

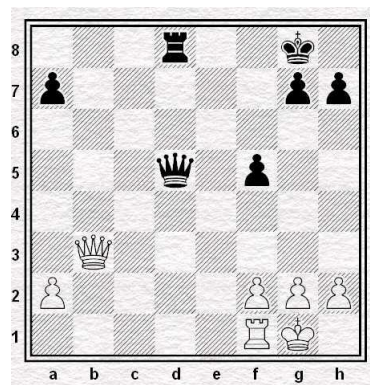
2.

6.

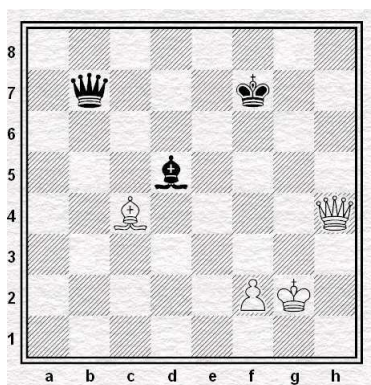

9.

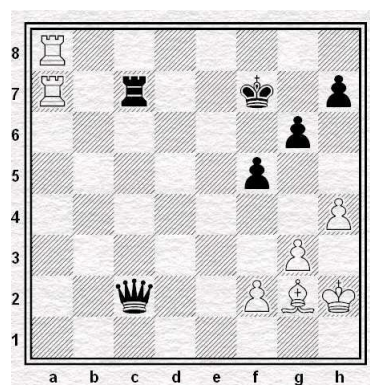

TESZT-3/B

7.

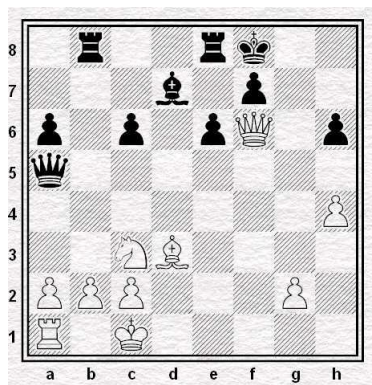

10.

8.

11.

12.

